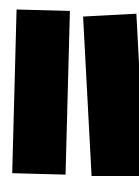
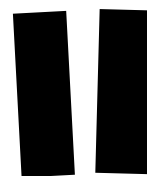
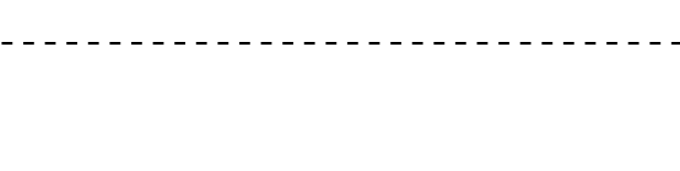

שכונת הדר ביטחון במרחב הציבורי

נייר עמדה

מטרת המסמך הנוכחי היא לבחון את סוגיית הביטחון השוטף בשכונת הדר הכרמל. הצורך לרון בסוגיה זו מקורו ברצון להנגיש למקבלי ההחלטות את תחושת התושבות/ים בשכונת הדר: תסכול לנוכח המתרחש בשכונה, ותחושות של אי ודאות וחשש. אנו מקוות כי מסמך זה יסייע לגורמים הרלוונטיים לבחון את סוגיית הביטחון בשכונה על כל מורכבותה, ויעניק להם כלים לשפר את המצב. ההרכב החברתי המגוון של תושבי שכונת הדר משקף למעשה את החברה בישראל בכללותה. לכן דו"ח זה עשוי לסייע בפיתוח מודל לבחינת סוגיית הביטחון על כל היבטיה, ואף לתרום לגיבוש מודל לפעולה.

מסמך זה הוא פרי תהליך ארוך שראשיתו במחקר שנעשה בשיתוף עם סטודנטיות מהפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים בטכניון, והמשכו בראיונות שנערכו עם תושבים, בקבוצות מיקוד בנושא שהתקיימו במסגרת "אשה לאשה", ובשיחות עם פעילים ופעילות חברה, שהעלו מתוך ניסיונם הרב היבטים שונים הנוגעים לביטחון.

על מנת לבחון את סוגיית הביטחון בשכונה הוחלט בשלב הראשון להתמקד בבחינת המצב באזור מצומצם יותר, הכולל את הרחובות: החלוק, הרצל, ארלוזורוב, בלפור, והרחובות המסתעפים מהם - מסדה, הלל, יוסף וכו'. אזור זה משקף היטב את התמונה הכוללת בשכונת הדר, הן בגיוון האוכלוסייה והן בריבוי הגופים הציבוריים-חברתיים השוכנים בשכונה (אשה לאשה, כפר הסטודנטים, מתנ"ס הדר, עמותת ידיד ועוד), וכן את זיקתם של אלה לסוגיית הביטחון.

במסמך זה נדון במושג "ביטחון" הן ברמה האישית והן ברמה הציבורית. ננסה לזהות את הרכיבים הפיזיים והחברתיים המעניקים לנו תחושת ביטחון בשכונת המגורים, וכן את הרכיבים המערערים את ביטחוננו בהתנהלות במרחב.

סוגיית הביטחון במרחב הציבורי נוגעת לתושבי השכונה ולתושבות השכונה כאחד, אולם בבואנו להציע פתרונות יש לזכור כי לכל קבוצה חברתית אופי ייחודי משלה. אנו מאמינות שיש להכיר את ריבוי הקולות האלה לצורך טיפול מקיף בסוגיות שהועלו, באופן שיענה על הצרכים המגוונים של תושבי השכונה. לכן המסמך כולל התייחסות נפרדת לכל אחת מקבוצות האוכלוסייה: ילדים, נוער, נשים, גברים וקשישים.

אנחנו רוצות להציג תפיסה חדשה של מושג הביטחון, כך שיכלול מגוון רחב של חוויות בטוחות בכל תחומי הקיום האנושי ובמיוחד בתחומי הקיום של נשים. אנחנו רוצות, מתוך העשייה והתפיסה הפמיניסטית, להתוות מסגרת קונספטואלית שתאפשר לנו לפרק את מיתוס הביטחון הלאומי בחברה הישראלית ולהציע הגדרה מחודשת ושפה חדשה בנושא.

ביטחון בר קיימא, לנו ולדורות הבאים, יושג על ידי שמירה על זכויות חברתיות, על ידי ביטחון מגדרי בתחום הפרטי והציבורי, על ידי ביטחון כלכלי, מתן הזדמנויות בחינוך, בריאות ודיור, עבודה ורווחה, תכנון ופיתוח ושמירה על משאבים טבעיים. ביטחון יושג על ידי שוויון למגוון קבוצות האוכלוסייה בישראל ללא פגיעה בביטחון של האחרים.

(ד' זק"ש, נ' אספניולי, כנס ביטחון וחוסן - למי?, 2007)

(

)2007

1.

אני מגיעה בערב ועולה במדרגות שמובילות לבניין שלי. לצד מדרגות אלה יש קיר בטון גבוה שנועד בתקופה מסוימת להגן על התושבים. מה שנבנה על מנת לשמור על הביטחון כעת מוריד את הביטחון. אין שום תאורה לפני או אחרי ויכול להיות שהסכנה אורבת לי מאחורי הקור. (תושבת שכונת הדר)

1.1

הזנחה ותברואה לקויה - מכלי זבל עולים על גדותיהם, ריחות ביוז וזחנה, חוסר טיפול הולם מצד העירייה בתברואה, כל אלה יוצרים במרחב השכונתי אוירה של הזנחה ועזובה. ההזנחה הפיזית משרה על המרחב השכונתי תחושת הפקרות, ניכור ואלימות, ומרתיעה התנהלות טבעית, אישית וקהילתית, של אנשים. העזובה הפיזית גם יוצרת זמינות לסוגי אלימות וניכור נוספים. תאורת הרחוב אינה מספקת, ישנן פינות רבות ברחוב שאינן מוארות כלל, וברחובות מסוימים באזור ישנו כשל חמור בתאורה. גרמי המדרגות בבניינים אינם מקנים לנשים ההולכות ברחוב תחושת ביטחון, משום שברבות מן הכניסות לבניינים חוסמת צמחיית פרא את הראות. במיוחד באזורים כאלה צריכה להיות תאורה באיכות גבוהה.

גן הזייתים

1.

()

1.1

إهمال صحي، نفايات، روائح مجاري كريهة وغياب عناية البلدية للموافق الصحية العامة والخراب المتروك يزيد من الشعور بالغبرة والعنف في الحي، مبعدة التفاعل الشخصي والجماهيري من الحيز العام للحي، وذلك بالإضافة إلى استقطابها لأنواع أخرى من العنف والتوحد. لا تكاد الإضاءة في الشوارع تكون بكافية، هنالك بعض الزوايا في الشوارع تبقى غير مضاءة وفي بعض الشوارع معينة يوجد خلل خطير في الإضاءة. تحيط بمعظم مداخل هذه البنايات نباتات عالية وكثيفة، تحجب الرؤية عن ما يمكن أن ينتظر من ورائه هذه الجدران النباتية، الأمر الذي يضيء على النساء المارات في الشارع المزيد من الشعور بعدم الأمان. فمن الجدير أن تحاط هذه المناطق بالذات بإضاءة ذات جودة عالية.

רח' בן יהודה (מתחת לגן הזייתים), מפגע זה עמד כך במשך מס' חודשים

()

1.2

لا يشكل التصميم المعماري للمدينة بحد ذاته سببا للعنف، إلا أن بعض مركباته من قادرة على تعزيز شعور المواطنين/ات الشخصي بالأمان أو على زعزعته. في بعض مداخل البنايات في حي الهدار تتواجد جدران من الباطون لتشكل مدخلا شبه مغلق. تحجب هذه المداخل الرؤية عن الداخلات أو الخارجات من البناية وذلك بالإضافة إلى ممرات الدرج المظلمة التي تصعد من تهديد هذه المباني على المارات. بجانب بعض البنايات السكنية توجد الحدائق المهجورة. الدمج ما بين

רח' מסדה

אי הביטחון. ליד חלק מהבניינים הללו ישנן גינות נטושות. השילוב בין השניים מוסיף לתחושת אי הביטחון של תושבים המתגוררים בבניינים הללו, ולעתים הדבר מונע מנשים לצאת מן הבית בשעות החשיכה. סיור קצר באזור חושף לא מעט בניינים נטושים. בניינים אלה משמשים בעיקר את הנרקומנים. די בבניין נטוש אחד ברחוב על מנת להטיל פחד על רחוב שלם. ניתן להתייחס, כדוגמה לכך, לבית ברחוב פזנר 64, שרק לאחר מאבק של שנים נאטם על ידי העירייה. בתקופה שקדמה לפעולה זו התרחשו בבניין זה מספר שריפות ונצפתה בסביבתו. תנועה ערה של נרקומנים.

אחת האסטרטגיות למיגור הפשיעה בנוי יורק התבססה על תיאורית ה"חלונות השבורים", לפיה במקום מוזנח תשתלט העליבות, ובמהרה תפתח שם פשיעה והתנגדות לחוק. אנו עדות למצב שבו בניינים נטושים הופכים למאורות סמים, האזור הופך למוקד לעבריינות ואלימות, ופריצות לדירות הופכות עניין של יום-יום. זה מדרון חלקלק מאוד שבו מצב שלילי גורר בעקבותיו שורה של שינויים שליליים נוספים. ניתן להניח שטיפול ממוקד בבניינים אלו יפחית את המוקדים בהם מתרכזים הנרקומנים וישיב את תחושת הביטחון לאזור.

במסגרת העבודה הקהילתית ניתן היה להבחין בטווח האפור שבין הפרטי לציבורי: המקלטים ששוכנים בתוך הבניינים אינם שייכים לעירייה; כך גם הגינות לצד בניינים אלו, ולא פעם נשאלה השאלה אם הכבישים הרוסים, המדרגות שבורות, המקלטים מעופשים, והגינות המוזנחות שהפכו מזמן ליערות - מדוע נדרשים תושבי העיר לשלם מיסים?

العاملان يزيد من الشعور بعدم الأمان عند سكان هذه البنايات، ويمنع هذا في بعض الأحيان النساء من الخروج من البيت في ساعات الظلام. جولة قصيرة في المنطقة تكشف العديد من المباني المهجورة. يتواجد في هذه المباني على الغالب مدمني المخدرات، تكفي بناية مهجورة واحدة في الشارع لإحلال الخوف في نفوس سكان شارع كامل. مثال على ذلك هي بناية مهجورة تتواجد في شارع فيبزنر ٦٤، الذي أغلق بعض نضال سنوات عديدة من قبل البلدية. قبل إغلاقه عانى السكان من حرائق فيه بالإضافة إلى تواجد دائم للمدمنين على المخدرات فيه.

ارتكزت إحدى الاستراتيجيات لحد الإجماع في نيويورك على نظرية "الشبابيك المكسورة"، والتي تقول بأنه وفي كل مكان مهمل سرعان ما تسيطر التعاسة، الإجماع ومشاكسة القانون عليه. نشهد اليوم تحول مباني مهجورة إلى ثكنات مخدرات، وتحول المنطقة لمركز للإجماع والعنف وتغدو مدهمة البيوت أمرا اعتياديا ويوميا. انه لمنحدر زلق جدا، فيه يجر وضع سلبي وراءه باع من التغييرات السلبية الإضافية. يمكننا التوقع بان إعادة تأهيل وصيانة هذه البنايات قد يقلل من هذه تجمعات المدمنين ويرجع بعض من شعور سكان المنطقة بالأمان.

من خلال عملنا الجماهيري يمكننا أن نرى الرمادية الواقعة بين الحيز الخاص والحيز العام. فبالرغم من أن لا توجد للبلدية أي ملكية للملاجئ التابعة لهذه البنايات المهجورة أو الحدائق المجاورة لها، إلا أنها لا تتورع عن بتغريم المواطنين الضرائب ثمنا للطرق المهدامة والأدراج المتكسرة والملاجئ والحدائق المهملة التي أمضت غابات موحشة صغيرة.

2.

כל לילה שאני חוזרת מהעבודה הופך להיות מבצע הישרדות. אני אף פעם לא בטוחה שאני אגיע לסוף הדרך בלי שמשוהו יקרה לי. הרחוב אומנם מואר, אבל באור כתום שמשמש את הראות. האור הכתום אמנם יוצר אווירה נעימה ברחוב, אבל הוא רחוק מלהקנות לי שביב של ביטחון. (ד' תושבת השכונה)

2.1

תחושת חוסר ביטחון במרחב הציבורי אינה נחלת כל קבוצות האוכלוסייה במידה שווה. נשים מועדות יותר מגברים לתקיפה, ולכן חוות תחושת איום במידה רבה מגברים. עבור נשים המושגים "ביטחון אישי" ו"היעדר ביטחון אישי", קשורים קשר הדוק לפחד מאונס ומהטרדות מיניות. הפחד מפגיעה מינית פחד הוא פחד קיומי יום-יומי, המלווה נשים ומגביל את חופש התנועה שלהן במרחב הציבורי. כחלק משגרת חייהן נשים נוקטות באמצעי זהירות שונים על מנת לצמצם את הסיכונים. אמצעים אלה הם, למשל, הימנעות מהליכה ברחובות חשוכים והעדפת מסלולי הליכה שיש בהם לרוב אנשים נוספים. לצד זה, גם גברים עלולים לחוות חוסר ביטחון במרחב הציבורי, בשל סוגים שונים של אלימות, כמו שוד ופשעה.

2.2

בשנים האחרונות שמענו על מספר אנסים שמצאו את גרמי המדרגות כזירה נוחה לפעולה. נשים רבות הותקפו/נאנסו בגרמי מדרגות חשוכים בעיר. ברור לכל שתיקון ליקויים, כמו הוספת תאורה הולמת לא ימנעו לחלוטין את מקרי האונס, אך סביר להניח שהסכנה תפחת ותחושת הביטחון של הולכות הרגל תיגבר. יש ליצור מסלולי הליכה בטוחים על מנת לעודד א/נשים להשתמש במרחב הציבורי. לשם כך יש להתקין תאורת רחוב רציפה, מדרכות תקינות הראויות להליכה, וספסלים.

2.3

נשים רבות משקיעות מאמצים ואמצעים רבים כדי להבטיח את עצמן גם במרחב הציבורי הגובל במרחב הפרטי שלהן. כך למשל, נמנעות נשים רבות מציון שמן הפרטי על תיבת הדואר או במשיבון, על מנת שלא להסגיר את העובדה שהן מתגוררות בגפן. נשים רבות נמנעות ממגורים בדירות קרקע, הנגישות יחסית לרחוב, או ממגורים בדירות במבנים מבודדים שעלולים לחשוף אותן לסכנת תקיפה. כמו כן, נשים רבות נמנעות מיציאה מהבית בשעות החשכה (אף שידוע כי רוב מקרי האונס מתרחשים דווקא בתוך הבית).

2.

()

2.1

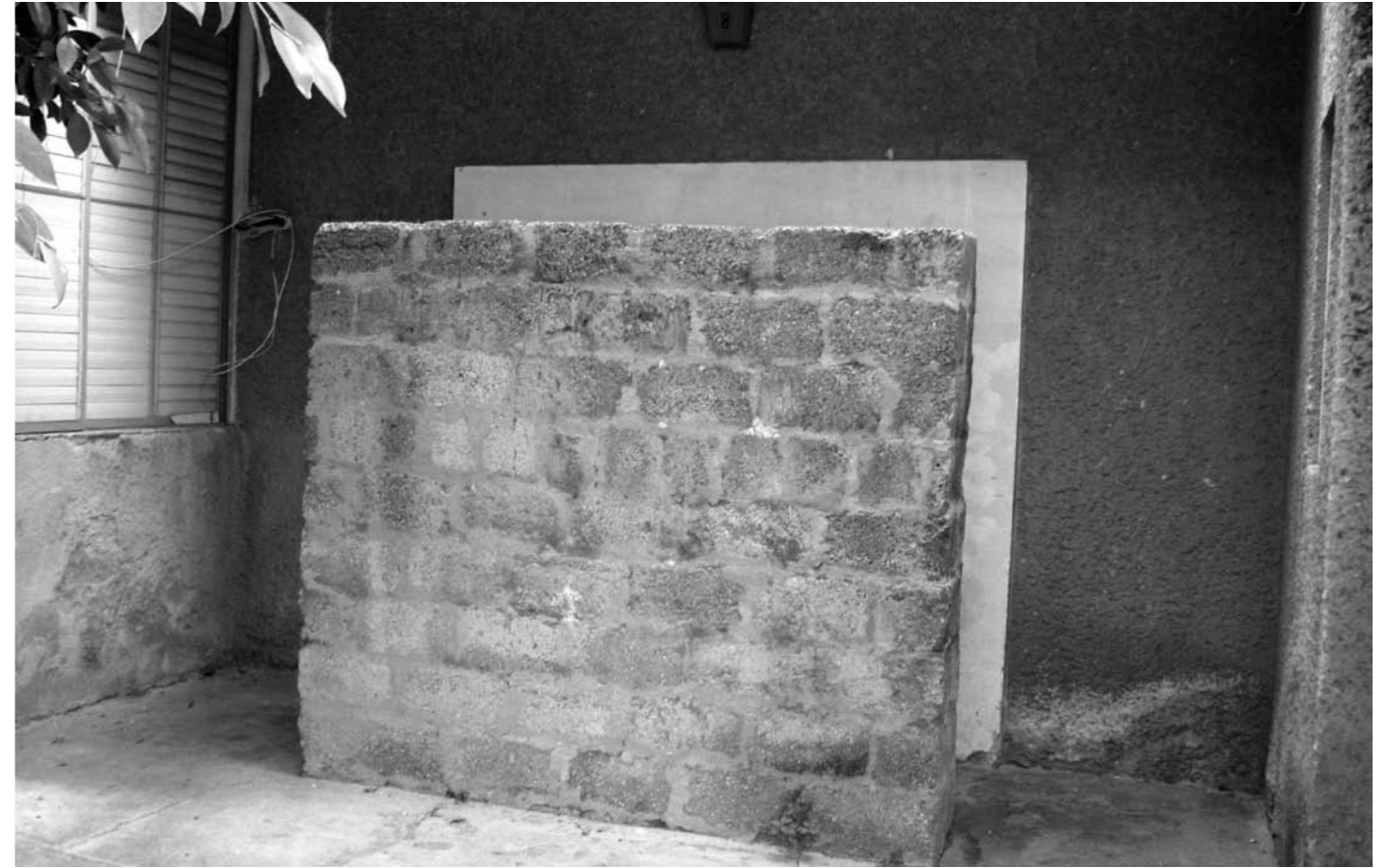
لا يتساوى الشعور بعدم الأمان في الحيز العام عند مختلف المجموعات السكانية. إمكانية تعرض النساء للاعتداء أكثر منه عند الرجال، وبهذا يشعرن بتهديد أكبر على أمنهن من الرجال. بالنسبة للنساء ترتبط المصطلحات التالية "الأمن الشخصي" و"انعدام الأمن الشخصي" ارتباطاً وثيقاً بالخوف من الاغتصاب والمضايقات الجنسية. الخوف من الاعتداء الجنسي هو خوف حياتي يومي. خوف يرافق النساء ويحد من حرية تحركهن في الحيز العام، فتحاول النساء التصرف بحذر لتفادي الأخطار المحتملة، إحدى هذه آليات الحذر هي الامتناع عن التجول في الشوارع في ساعة الظلام وتفضيل مسارات المشي فيها أشخاص إضافيين. إلى جانب ذلك قد يشعر الرجال أيضاً بعدم الأمان وذلك خوفاً من أنواع العنف المختلفة كالسطو والإجرام.

2.2

قد سمعنا في السنين الأخيرة عن عدة مغتصبين من الذين وجدوا ممرات الدرج المختلفة ساحة سهلة لجرائمهم. تم الاعتداء على العديد من النساء واغتصابها من على ممرات الدرج المظلمة في المدينة. من الواضح أن تحسين الإضاءة لن تحل من الاغتصابات، إلا أنها قد تساعد على رؤية واستيعاب الخطر الممكن والقادم وفي تقلص من نسبة الاعتداءات وتزيد من شعور النساء بالأمان. هنالك حاجة ملحة لتشييد مسارات آمنة للمارة من أجل تشجيع السكان على استخدام الحيز العام. لذلك فانه من المهم تركيب إضاءة كاملة وجيدة، أرصفة ملائمة ومقاعد.

2.3

تبذل العديد من النساء الجهود وتتبع الآليات المختلفة لكي تكون آمنة في الحيز العام المجاور لحيزها الشخصي. لذلك فان العديد من النساء تمتنع عن وضع أسمائها على صندوق البريد في البناية أو في آلة الرد الهاتفية المسجل لكي لا يكون جلياً أنهن يعشن وحدهن. بالإضافة إلى ذلك تمتنع النساء عن السكن في بيوت أرضية، يفضلن مدخلا مباشراً إلى الشارع يمتنعن عن السكن في عمارات منفردة بعيدة وكذلك تتفادين الخروج ليلاً (رغم الحقيقة أن معظم حالات الاعتداءات الجنسية والاغتصاب تحصل في داخل البيت).

רח' הלל

1.3

מרבית המקלטים הציבוריים נמצאים במרחק לא סביר מבתי התושבים, ואינם יכולים להכיל את כמות האנשים המיועדים לפנות אליהם בעת הצורך. יתרה מכך, מרבית התושבים אינם יודעים לאיזה מקלט עליהם לפנות בשעת חירום. עבור רבים המקלט מרוחק מביתם, מה גם שיש נכים שאינם מסוגלים להגיע למקלט. כפר הסטודנטים שיפץ במהלך השנה לא מעט חזיתות של בניינים ומקלטים אבל צריך שתהיה לזה תמיכה. ולדעתנו, חובתה של העירייה לדאוג לביטחון התושבים.

1.4

במרחב הדר קיימת אמנם תחבורה ציבורית רבה, אך היעדר נגישות פיזית אליה עבור נכות/ים, זקנות/ים ועגלות ילדים, מונע שימוש יעיל ומועיל עבור תושבות ותושבי השכונה. זהו אחד מתפקידי הרשויות הממונות לפעול להנגשת התחבורה הציבורית לציבור המשתמשים בה ולוודא כי הדברים אכן מיושמים.

1.3

تواجد معظم الملاجئ العامة على بعد كبير من بيوت السكان، ولا تحتمل عدد الأفراد الذين من المفروض أن تحويهم وقت الحاجة. لا يعرف، بالإضافة إلى ذلك، معظم المواطنين إلى أي ملجئ عليهم التوجه في حالات الطوارئ. تتواجد الملاجئ بعيداً عن منازل غالبية السكان وهذا بالإضافة إلى عدم وجود الآليات والوسائل لمنايئة المعوقين والعاجزين للملاجئ. قامت قرية الطلاب الجامعيين خلال السنة الحالية في ترميم العديد من واجهات البيوت والبنائات والملاجئ، إلا أن هذا يتطلب دعماً مستمراً وإضافياً وهو باعتقادنا احد واجبات البلدية والتزاماتها اتجاه مواطنيها.

1.4

تواجد في الهدار الكثير من المواصلات العامة، لكن عدم منايئة للمسنين والمعوقين والمقعدرات وعجلات الأطفال لها، يحول دون استعمال ناجع ومفيد لسكان وساكنات الحي. وهذا أيضاً من مسؤوليات السلطات الرسمية، والتي يفترض بها العمل على منايئة كافة المجموعات السكانية للمواصلات العامة.

3.

בשנה האחרונה החל לפעול בעיר חיפה פרויקט "אופק נשי", תוכנית סיוע לנשים הנמצאות במעגלי הזנות. התוכנית פועלת מטעם אגף הרווחה בעיריית חיפה ובמימון לשכת ראש הממשלה. אנו מברכות על ההתארגנות זו ומקוות כי תיתן מענה מקיף לצרכים של נשים. בשכונת הדר פועלים מוקדי זנות ברחובות ארלוזורוב והחלוץ. נשים רבות המתגוררות בשכונת לדירות אלו מוטרדות על ידי גברים המגיעים לרחובות אלה בחיפוש אחר שירותי זנות. אלה מתייחסים לכל אישה שעוברת בסביבה כאל אובייקט מיני. האלימות המופעלת בשיטתיות נגד נשים בזנות, מצד לקוחות וסרסורים, איננה מסתיימת בכותלי המכונים והיא חלק בלתי נפרד מהתנהלות חברתית כלפי נשים בכל שכונה ובכל מקום בארץ.

3.

נשט في السنة الأخيرة في مدينة حيفا مشروع "أفق نسائي" وهو برنامج لمساعدة النساء الموجودات في صناعة الدعارة. تم تفعيل المشروع من قبل قسم الرفاه التابع لبلدية حيفا وتمويل من مكتب رئيس الحكومة. نبارك هذه المبادرة ونأمل أن تستطيع تلبية احتياجات النساء. تعمل في حي الهدار عدة بؤر دعارة، تتركز في شارع اللوزوروف والحالوتس. العديد من النساء التي تسكن بالقرب من هذه البؤر تتعرض للمضايقة من قبل الرجال المترددین على هذه البؤر، الباحثين عن الخدمات الجنسية. فيحسبون كل امرأة تمر في الشارع سلعة جنسية. وهذا بالإضافة إلى العنف الممارس ضد النساء العاملات في الدعارة من قبل الزبائن والقوادین معا، وقد أصبح هذا منظرا مألوفا في هذه الأحياء وجزءا لا يتجزأ من النهج الاجتماعي وشائعا ضد النساء في كل الأحياء والبلدان.

רחי הלל

4.

/

4.

אני חוזרת מהשוק ועולה ביציאה המרכזית - אין ספסלים למנוחה. לקחו הכול. (סי' תושבת הדר)

4.1

מנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה משנת 2008 עולה כי חיפה היא בין הערים שבהן שיעור בני ה-65 ומעלה הוא הגבוה ביותר, ועומד על 28.10% מכלל התושבות/ים. קשישות/ים רבות/ים הותקפו בשנה האחרונה בחיפה בכלל ובהדר בפרט. תקיפות אלו מתקיימות בבית ומחוצה לו, ונראה שרק מקצתן זוכות לטיפול. במסגרת סיורי פרויקט הרווחה "חוסן חברתי", דווח כי קשישים רבים חששו לפתוח את דלתם. מעט הקשישים שעמם התאפשר לנו לשוחח טענו כי לא זכו להתייחסות רצינית מצד המשטרה ולכן רכשו לחצני מצוקה מחברות פרטיות המספקות שירותי ביטחון לקבוצה זאת. מי שאין ביכולתו לרכוש שירות זה נשאר מופקר.

4.2

ליקויים סביבתיים מגבילים את תנועתה של אוכלוסיית הקשישות/ים. המרחב הציבורי כמעט אינו מאפשר להם קיום ראוי. מדרכות צרות ומדרגות כניסה רעועות הובילו במקרים רבים לפגיעה בהם, הספסלים נעקרו ועמם פחתה הנוכחות של הקשישים בשעות אחר-הצהריים. דווקא האוכלוסייה שעיצבה את הדר של פעם עדה היום להתפוררות השכונה, והופכת קורבן להתפוררות זו. סקירה קצרה מעלה שישנם מועדונים רבים המשרתים את הקשישים בהדר, אך ההגעה אליהם רצופה במכשולים: מדרגות שבורות ומחליקות, מחסור בספסלים למנוחה, המעקים לצד המדרגות קטועים ובחלקם לא יציבים, והתאורה בלילה אינה מספקת. יש לתעל את עבודתם של הגופים הקהילתיים גם לטובת פלח אוכלוסייה זה.

4.1

ייתכן תבא מעטיות הלجنة المركزية للإحصاء لسنة 2008 بان نسبة الأشخاص فوق جيل ال-65 في حيفا هو من أعلى النسب في البلاد ويقف على 28.1% من مجموع سكان حيفا. تم الاعتداء على العديد من المسنين والمسنات مؤخرا في حيفا وفي الهدار خاصة. جرت هذه الاعتداءات في داخل البيوت وخارجها، ولم يلقى الصدى والعلاج إلى بعضها فقط. من خلال جولات مشروع البلدية "حصانة اجتماعية" تبين بان مسنين عديدين يخشون فتح أبوابهم للغرباء. والبعض ممن تحدثنا معهم صرحوا بان شكوايهم المقدمة للشرطة لم تلاقي تعاملًا جديًا، ولذلك قاموا بشراء "ضاغط طوارئ" من شركات خاصة توفر الخدمات الأمنية. ومن لا يملك منهم ثمن هذه الأجهزة والخدمة يترك لمصير تعيس وخطر.

4.2

تحدد الأضرار البيئية من حركة المسنين والمسنات في الكثير من الأحيان. يكاد الحيز العام لا يتيح لهم الحياة الكريمة. أرصفة ضيقة ومداخل درج متهاكة أدت في كثير من الأحيان للمس بهم. اقتلاع المقاعد العامة من الشوارع قلل من حضور المسنين/ات في ساعات ما بعد الظهر. إنها هي المجموعة التي صقلت الهدار بالماضي، تشهد اليوم انهيار الحي، وتصيح ضحية هذا الانهيار. فحص قصير يبين لنا وجود العديد من النوادي المعدة لخدمة المسنين في الهدار، إلا أن الوصول إليها مليء في العراقل: أدراج مكسرة وزلقة، انعدام أو قلة في المقاعد العامة للجلوس والراحة، الحواجز الاستنادية متقطعة وبعضها متضعع، والإضاءة ليست بكافية. هنالك حاجة إلى تعزيز عمل الأجسام الغير حكومية في الحي من أجل مصلحة هذه المجموعة السكانية.

רח' הלל פינת שדרות הציונות

5.

/

5.

להיכנס לגן בנימין ולתכנונע בלילה זה כמו להיכנס לגיהנום. (אי נער מהשכונה)

5.1

על פי גורמי הרווחה, המושג "נוער בסיכון" חל על אוכלוסיות נוער הנמצאות, או עלולות להימצא, במצבי סיכון פיזיים ו/או נפשיים. הנוער בשכונת הדר כולו מוגדר כנוער בסיכון, וזאת מכיוון שהסביבה הפיזית שבה הוא שוהה מוגדרת כמסכנת. בהקשר זה יש מספר דברים שראויים לטיפול מעמיק על מנת להגביר את ביטחונן של קבוצות אלה במרחב הציבורי של השכונה לחזק את תחושת הביטחון שלהן.

5.2

בשכונה אמנם מוצעת פעילות רבה ומגוונת לילדים/ות ולבני נוער מטעם גורמים קהילתיים שונים ("מוטב יחדיו", מתנ"ס, "הבית ברחוב חיים", "על"ם, ועוד), הפועלים כדי לספק לילדים ולנוער מסגרות שיענו על צורכיהם. יש לציין לחיוב את המשאבים המוקצים על ידי הרשויות, לתמיכה בפעילויות אלו. אך מתברר שאין בכך די. עדיין לא ניתן למצוא בשכונת הדר בית ציבורי שמתפקד כבית נוער. ניתן לעשות שימוש במקלטים/בניינים נטושים על מנת ליצור מרחב נורמטיבי שיאפשר מרחב עצמאי לנוער - מקום לכיטוי, ליצירה ולפעילות חופשית עבורם.

5.3

גן בנימין והגן הציבורי שברחבת הטכנודע אינם מוארים די הצורך. למרות הטיפול האינטנסיבי שנעשה בגן בנימין ניכרת שם עדיין נוכחות רבה של אלכוהוליסטים ושל קבוצות שונות שמאיימות על ביטחונם של ילדים ובני נוער. כך נוצר מצב שאלה מסתובבים בשעות הלילה חסרי מעש, ומתוך תחושת השיעמום מתחילים מעשי ההרס.

מגרשי המשחקים וגני השעשועים בשכונה אינם מספקים מענה הולם עבור הקבוצות הנ"ל. מרבית הגנים הציבוריים בשכונה, כמו גן משחקים בפינת יוסף מלצ'ט אינם ראויים לשימוש, נדנדות ומגלשות שבורות הן חלק מהנוף כמעט בכל גן משחקים, ונערים מדווחים שאין מגרש אחד תקין שבו הם יכולים לשחק. המגרשים הקיימים נמצאים לרוב בצמוד לאחד מבתי הספר ואין אליהם גישה חופשית בשעות אחר-הצהריים.

5.4

פעמים רבות במהלך הקיץ התלוננו מדריכי הנוער במשטרה על כך שהקיוסקים השכונתיים מוכרים אלכוהול ללא אבחנה לילדים מתחת לגיל 18, אך המצב לא השתנתה.

5.4 /

לقد قدم مركزوا شببية عدة مرات خلال فترة الصيف في العام الفائت شكاوى للشرطة بخصوص مقاصف في الحي تباع المشروبات الكحولية لأطفال أعمارهم لم تتعدى 18 سنة، ولا زال الوضع على حاله بدون أي تغيير.

(.)

5.1

تبعاً لمؤسسة الرفاه الاجتماعي، "في ضائقة" هو تعبير يطلقونه على مجموعات الشببية الموجودة أو يحتمل أن تتواجد في ضائقات جسدية أو نفسية. تحسب كامل مجموعة الشببية في الهدار في ضائقة وذلك لتواجدها في بيئة تعتبر خطيرة. انطلاقاً من هنا، هنالك حاجة إلى التطلع نحو الاهتمام بعدة أمور لرفع امن هذه المجموعات في الحيز العام في الحي ولتعزيز شعورها بالأمان.

5.2

تقام الفعاليات العديدة والمتنوعة للأطفال والشببية في الحي من قبل جهات جماهيرية مختلفة ("موطب يحداب، المركز الجماهيري، "البيت بشارع حاييم"، علم، وغيرها) التي تعمل من اجل توفير احتياجات الشببية والأطفال المختلفة من خلال اطر مناسبة. من المهم أن نذكر الموارد التي تخصصها السلطات لدعم مثل هذه النشاطات. إلا أن ذلك ليس بالكافي أبداً. ما زلنا لا نستطيع أن نجد في الهدار بيت جماهيري مخصص للشببية. يمكن استعمال الملاجئ والمباني المهجورة لخلق حيز لائق مستقل للشببية مكان يمكنهم من التعبير عن أنفسهم احتياجاتهم ويتيح الإبداع الحر لهم.

5.3

حديقة بنيمين والحديقة العامة في ساحة التخنيون ليست مضاءة كما يجب. رغم الترميم والاهتمام الذي حظيت به حديقة بنيمين ما زال هنالك حضور مكثف للمدمنين على المخدرات والكحول وللمجموعات أخرى تشكل خطراً على امن الأطفال والشببية.

فمن التجول ليلاً بغير هدف ومع طائل من الملل تلجأ هذه الشببية إلى التخريب.

لا توفر ساحات الألعاب في الحي أي رد لاحتياجات هذه المجموعة السكانية. معظم هذه الساحات العامة والحداثق غير صالحة للاستعمال، كتلك التي في زاوية شارع ملتشت ويوسف. مراجيح وسحاسيل مكسورة أصبحن جزءاً من منظر كل حديقة، تعلى حد قول بعض الشببية لا توجد ساحة لعب واحدة صالحة يستطيعون اللعب فيها. معظم الساحات تتواجد بالقرب من المدارس إلا أنها غير متاحة للأطفال والشببية للوصول إليها في ساعات ما بعد الظهر.

5.5

בעיית סמים בשכונת הדר מוכרת הן ברמה המערכתית והן מהדיווחים שמגיעים מהשטח. נראה שסדר העדיפויות בטיפול בבעיית סמים מתמקד בעיקר בסימפטומים של הבעיה ולא בשורשיה. רושם זה נסמך על כך שהתלונות ההולכות ומתרבות על נוכחות תחנות סמים באתרים קבועים בשכונה, אינן מטופלות כראוי. יש להעניק עדיפות גבוהה יותר לתלונות התושבים בנושא, ולטפל באופן מידי במוקדי הסמים בשכונה. כיום, נראה כי במקום זאת, מעדיפה המשטרה "להפגין שרירים" ברחובות הדר, ולהרתיע עוברים ושבים תמימים בטענת "ספק סביר".

הטיפול בנגע הסמים אינו כולל תוכניות שיקום, חינוך ומניעה, במידה הנדרשת. הנרקומנים שנתפסים בידי המשטרה מבלים מספר לילות במעצר, ומיד עם שחרורם חוזרים להיות "פעילים". ניקיון זמני אינו פותר את הבעיה לעומק. במקרה הטוב הוא נותן תחושה של "שקט מדומה". יש לגבש מתווה פעולה שיכלול תוכנית רב-שלבית למניעת השימוש בסמים, לטיפול בנרקומנים ולשיקומם.

ראוי לייצר שיתוף פעולה בין המשטרה לארגונים חברתיים שפועלים בהדר, במטרה לפתח תוכניות שיקום משותפות. האשפויות וחדרי ה-n.a, הפועלים זה שנים בעיר, יכולים להוות נדבך מרכזי בסיוע לתהליך זה. כמו כן, תוכניות החינוך למניעת השימוש בסמים בקרב הנוער צריכות להתמקד בהסברה שאיננה מבוססת על הפחדה, אלא בהבנת מעמיקה של החסכים שהסמים ממלאים ובטיפול בצרכים אלו.

5.5

آفة المخدرات بالهدار معروفة للسلطات وللسكان على حد سواء. إلا أن سلم أولويات مواجهة الظاهرة يتلخص في الالتفات إلى الظواهر الجانبية والتغاضي عن جذور المشكلة.

هذا الانطباع منطوي على الشكاوى المتصاعدة العديدة لوجود محطات بيع المخدرات في مواقع ثابتة في الحي، والتي لم تلقى اهتماماً كافياً. من الضروري ان توضع شكاوى الجمهور في قمة سلم الأولويات وتلقى بؤر المخدرات في الحي المعالجة الفورية. إلا انه وفي الوقت الراهن تفضل الشرطة "عرض عضلاتها" في أحياء الهدار وترهيب العابرين والمارين البرئين بحجة "الشك المعقول". فلا تتطرق خطط الشرطة والبلدية بما يتعلق بأفة المخدرات لأية برامج إعادة تأهيل، برامج تربوية وتوعية وقائية.

تقوم الشرطة باعتقال المدمنين على المخدرات وإطلاق سراحهم بعد أيام قليلة ليرجعون إلى "نشاطهم" السابق. تطهير زمني ليس هو الحل الحقيقي للظاهرة، ففي أفضل الأحوال يخلق ذلك "هدوءاً متخيلاً". هنالك حاجة إلى بناء خطة عمل تشمل مراحل عدة لمنع استخدام المخدرات وعلاج وإعادة تأهيل المدمنين.

تدعو الحاجة إلى بناء شراكات بما بين الشرطة وبين المؤسسات الاجتماعية العاملة في الهدار من اجل تطوير خطة عمل تاهيلية مشتركة. المشفى وغرف ال n.a- العاملة منذ سنين في المدينة يمكن أن تقدم العون والمرافقة لبناء الخطة وتنفيذها. بالإضافة إلى ذلك، من الضروري الأخذ بتوجهات تربوية تدعو لفهم عميق للاحتياجات التي تدفعنا إلى التوجه للمخدرات بعيداً عن أساليب التخويف والترهيب.

.6

נמצא כי במקרים רבים אין המשטרה מתייחסת ברצינות לתלונות שהגיעו מנשים, וזמן התגובה שלה ארוך מן הרגיל. באחד המקרים הועברה תלונה מאחת התושבות על תקיפה של אישה, והשוטרים הגיעו רק לאחר שעה וחצי. אחת המרואיינות סיפרה על כך שהזעיקה משטרה בשעת מצוקה וזאת התעלמה לחלוטין מפנייתה, פנייה זאת לא נעשתה בטלפון; אותה אישה קראה לשוטר ששהה מתחת לביתה וזה התעלם לחלוטין מקריאתה.

המשטרה בהדר ניוונה לעיתים מתפיסת הקונצנזוס הנגועה בגזענות ובסקסיזם, אלו מובילים לכך שפניות המגיעות מקבוצות אוכלוסייה ספציפיות (נשים, עולים, וערבים) באזורים שונים אינן מטופלות באופן ראוי.

חלק מהנשים שגרות בהדר טוענות שהצירים המרכזיים (רחובות בלפור ארלוזורוב והרצל) חסומים, למעשה, עבורן בשעות החשכה. ניידות משטרה אמנם חולפת על פני אזורים אלה אולם הן נוסעות במהירות שאינה מאפשרת לשוטרים שבהן להיות ערניים למתרחש ולהיות לעזר במקרה הצורך.

.6

تبين أن الشرطة في العديد من الحالات لا تأخذ الشكاوى المقدمة من قبل النساء على محمل الجد، وأن قامت بالاستجابة على استدعاء ما، يكون ذلك بعد مرور الكثير من الوقت. في إحدى هذه الحالات قدمت امرأة شكوى لاعتداء شهدت على امرأة أخرى، إلا أن الشرطة حضرت فقط بعد ساعة ونصف من الحدث. إحدى النساء التي تمت مقابلتها صرحت بأنها استدعت الشرطة في حالة طارئة والشرطة قررت تجاهل استدعائها كليا، هذا الاستدعاء لم يكن عبر الهاتف إنما لشرطي كان يقف في مدخل بنايتها السكنية إلا أنه اختار تجاهل نداءها تماما.

تتأثر اعتبارات الشرطة من الإجماع والرأي العام المصاب بالعنصرية والشوفانية، مما يدفعها لإهمال توجهات وشكاوى تقدمها مجموعات سكانية معينة (نساء، مهاجرين وعرب). تدعي قسم من النساء الساكنات في الهدار أن محاور السير المركزية مثل شارع بلفور اللوزوروف وهرتسل تستبعدن ليلا. تمر دوريات الشرطة في كثير من الأحيان في هذه المناطق إلى أنها تمر بسرعة غير متنبهة لأي نداء أو ضائقة.

.7

חוסר האמון של האזרחים כלפי המוסדות שבאחריות העירייה - חוסר אמון זה בא לידי ביטוי פעם אחר פעם בכנסים של פרויקט הרווחה "חוסן חברתי", פרויקט שהוקם בעקבות מלחמת לבנון השנייה ומטרתו הייתה לערוך מיפוי מקיף של השכונות. תחושת ההחמצה בקרב התושבים שבאה לביטוי בכנסים הנ"ל נבעה מיחס הזלזול של המערכת בטיפול בסוגיית הביטחון. הסיטואציות שנבחנו בקבוצות הדיון שיקפו את חוסר הרצינות וחוסר ההבנה ביחס למושג "חוסן אזרחי". תחושת ההחמצה של התושבים במפגשים הנ"ל נבעה מהפער שבין הכרת הבעיות שדורשות טיפול, כגון היערכות לשעת חירום, לבין היעדר מענה והתייחסות קונקרטי לבעיות מצד הרשויות.

.7

انعدام ثقة المواطنين بالسلطات المستولة في البلدية - انعدام الثقة هذا يتمثل مرة بعد مرة في المؤتمرات الدورية التي يعقدها قسم الرفاه تحت مشروع "الحصانة الاجتماعية"، مشروع كان قد أُقيم عقب حرب لبنان الثانية بهدف عمل رصد شامل لأحياء المدينة.

ينبع هذا الشعور من توجه المؤسسة المستهزئ في التعامل مع قضايا الأمن. اختيار المواضيع التي طرحت في المجموعات البؤرية إنما عكست عدم الفهم العميق وعدم الجدية في منظورهم لمفهوم "الحصانة الاجتماعية". بالإضافة إلى الفجوة بين معرفة القضايا التي تحتاج العلاج وبين انعدام الحلول والبدائل العملية لمعالجة هذه المشاكل من قبل السلطات، مثال على ذلك الاستعدادية لحالات الطوارئ.

.8

היחסים בין התושבים לבין המשטרה מתערערים. רבים שמאסו בהטרדות מוצאים את עצמם מבליים בחקירות ובמעצרים על לא עוול בכפם. (על פי כתבה שהתפרסמה במקומון 'כולבו')

8.1

הקהילה במסדה יכולה להוות מודל לקהילות אחרות, זוהי קהילה סולידרית, בעלת תודעה קהילתית. אך הרחוב, שהוגדר עד לא מזמן כ"שנקין של חיפה", הפך למוקד של הטרדות. בשנתיים האחרונות כמעט שלא עובר יום מבלי שהמשטרה מבצעת חיפושים על העוברים ושבים ברחוב. החיפושים נעשים בדרך כלל על אנשים שהמראה שלהם שונה מהמקובל (גברים מגודלי שיער ו"רסטות", או הלבושים בלבוש שונה), והם כוללים בדיקות חודרניות, השפלות וחס מבוה מצד המשטרה. מצב זה הוביל לעזיבה של רבים את הרחוב, וניתן לשער את התוצאות השליליות שמדיניות זו גוררת. זהו אחד הגורמים שיוצרים תדמית שלילית לשכונת הדר ולרחוב הדגל שלה, מסדה. הניסיונות לגונן על כפר הסטודנטים בעזרת כרטיסי מתנדב יצר ניכור רב מצד האוכלוסייה כלפי קבוצת הסטודנטים שהגיעה להדר על מנת להצעיר את האזור ולעבוד עם הקהילה. מדיניות זו של 'הפרד ומשול' מעניקה פריבילגיות לקבוצה אחת ומפלה את האחרות, מרבית הסטודנטים סירבו בתוקף לקבל את הכרטיס.

8.2

לצד זאת, התקיימו ברחוב בשנים האחרונות ערבי תרבות רבים. אלה נעשו ללא תמיכה של העירייה, מתוך שיתוף פעולה פורה בין התושבים, והניבו תוצאות חיוביות שחשפו את יופייה של הדר ושיקפו נכונה את חוסנה של הקהילה ואת איכויותיה המיוחדות. חשוב לטפח ולשמר את הרחוב ואת הפעילות הענפה בו, שתהפוך את מסדה לרחוב מרכזי שימשוך תושבים חדשים לאזור.

.8

.

)

8.1

يمكن للمجموعة السكانية في شارع مسادة أن تشكل نموذجاً لمجموعات أخرى، فهي مجموعة متضامنة وذات وعي جماهيري. إلا أن الشارع الذي وصف مؤخرًا بأنه "شكين حيفا"، قد غدا معقلاً لمضايقات ولتحرشات الشرطة. لم يمر يوم واحد في السنتين الأخيرتين من دون أن تقوم الشرطة بإجراء التفتيش على المارين في الشارع. هذا التفتيش معد لكل من يحمل شكلاً مختلفاً قليلاً عن المعهود (رجال مع شعر طويل أو جدائل أفريقية أو ملابس مختلفة)، وذلك يتضمن التفتيش جسدية مهينة، ومعاملة مهينة من قبل أفراد الشرطة. هذا الوضع أدى إلى نزوح العديد من سكان الشارع إلى أماكن أخرى، ولا يمكننا إلا توقع الإسقاطات السلبية التي تجلبها هذه السياسة. وهذه هي إحدى الأسباب التي تخلق السمعة السلبية لحي الهدار وخاصة لشارع مسادة. المحاولات لحماية قرية طلاب الجامعة بواسطة بطاقات متطوعين خاصة قد أدت إلى إقصاء طلاب القرية من قبل المجموعة السكانية، الذين زرعوا بالهدار لرفع نسبة الشبيبة في الحي مع الجمهور. سياسة فرق تسد منحت الأفضليات لمجموعة معينة وميزت ضد الباقي، رفض غالبية الطلاب قبول البطاقة.

8.2

نظراً إلى ما تم ذكره سابقاً، أقيمت في السنوات الأخيرة أمسيات ثقافية عديدة في الحي. تمت هذه الأمسيات من دون أي دعم من قبل البلدية، من خلال التعاون المثمر بين سكانها، وقد أدت إلى نتائج ايجابية قد كشفت جمال الهدار وعكست حصن سكانه وجودته الخاصة. من المهم الحفاظ وتطوير هذا شارع مسادة والنشاطات الواسعة الدائرة فيه، التي سوف تجعل مسادة مستقبلاً شارع مركزي يجذب سكاناً جديدين إلى المنطقة.

.9

הדר היא מרכז של העיר חיפה ועשויה להשפיעה על גורל העיר כולה. נראה כי ישנם משאבים רבים העומדים לרשותנו על מנת לעמוד במשימה זאת, אך יש לתעל אותם למקום נכון שיאפשר צמיחה והתפתחות. סקירה זו נועדה לקרוא לגופים המופקדים על הביטחון בהדר ליצור פורום רחב יותר, שיכלול ויחבר נקודות מבט שונות, ובין חבריו יהיו נציגים מארגונים ומסקטורים שונים. עבודה משותפת תייצר חיבור בין צורכי התושבים לבין התוכניות המיועדות לשפר את הביטחון, ובכך תאפשר התייחסות למכלול הרחב של הבעיות.

.9

منطقة الهدار هي مركز مدينة حيفا ولها تأثير بالغ على مستقبل المدينة ومصيرها. يبدو وكأننا نمتلك الموارد العديدة لتحقيق ذلك، لكن يجب أن نوجهها إلى المسارات الصحيحة التي سوف تؤدي إلى النمو والتطور. إن هذا المستند إلا نداء للجهات المسؤولة عن الأمن في الهدار لخلق هيئة أوسع تربط وجهات النظر المختلفة وتضم أفراداً من الحي وممثلين عن جمعيات وشرائح مجتمعية مختلفة. يمكن للعمل المشترك أن يخلق الربط بين احتياجات السكان وبين البرامج المعدة لتحسين الأمن من قبل السلطات، ومن الأخذ برؤية شاملة أكبر للمشكلة وحلها.

כתיבה: סיון אזולאי

השתתפו: חדוה אייל, הדס סיסו, מיכל אוחיון, אמל זיאדה, צמרת הרשקו, נינה מזרחי, דלית שמחאי, תלמה בר דיו, שרי אהרוני, גליה אביאני.

עריכה: שונית כהן

הדמיות: קרן סוהמי, אדריכלית נוף

צילומים: הדס סיסו, קרן סוהמי

עיצוב: עפר כהנא, פרהסיה

תרגום לערבית: אמאני דעייף

כתבת: סيفان ازولي

مشاركات في الكتابة: حدفا ايال، هداس سيسو، ميخال اوحيون، امل زيادة، تسمرت هرتشكو، نينا مزراحي، دليت سمحائي، تالما بار دين، سراي

اهروني، جاليا ابياني.

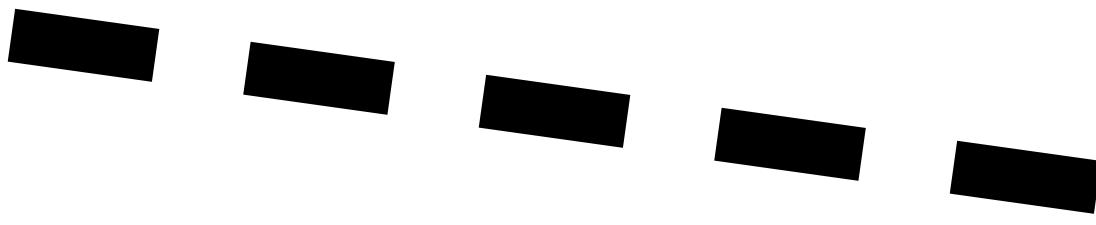
تحرير: شونيت كوهين

نصوآث: كيرن سوهمي - مصممة معمارية

نصوبر: هداس سيسو، كيرن سوهمي

تصميم: عوفر كهانا - فراهيسيا

آرآمة للعربية: أماني ضعيف

امرأة لامرأة - مركز نسوي حيفا، هو جسم نسوي تأسس عام ١٩٨٣. يهدف إلى إحداث تغيير اجتماعي عبر نشر ودفع مفهوم المساواة في الحقوق والفرص لكافة النساء، وعبر دحر التمييز والعنف ضد النساء، بالإضافة إلى إيماء ورعرة التضامن بين النساء.

امرأة لامرأة - مركز نسوي حيفا

شارع أزلوزوروف ١١٨ حيفا ٣٣٢٧٦

هاتف: ٠٤ ٨٦٥٠٩٧٧ فاكس: ٠٤ ٨٦٤١٠٧٢

بريد إلكتروني: ishahfc@netvision.net.il

عنوان الموقع على الشبكة: www.isha.org.il

אשה לאשה - מרכז פמיניסטי חיפה הינו קולקטיב פמיניסטי שנוסד, בשנת 1983. מטרתנו להביא לשינוי חברתי, לשוויון הזכויות וההזדמנויות של כל הנשים באשר הן, מיגור האפליה, האלימות והדיכוי נגד נשים ופעולה לסולידריות בין נשים.

אשה לאשה - מרכז פמיניסטי חיפה

רח' ארלוזורוב 118 חיפה 33276

טלפון: 04 8650977 פקס: 04 8641072

דואר אלקטרוני: ishahfc@netvision.net.il

אתר אינטרנט: www.isha.org.il

ואיך זה יכול להיראות

הצעות להתערבות ומעורבות במרחבים בעייתיים

גן ציבורי - רח' הלל פינת שדרות הציונות

התערבות דרך מעורבות

מגוון פעילויות למגוון משתמשים

ראות ונראות

רחוב מסדה

המרחבים שבין...

מדרגות כורש - מעבר בטוח

תאורת רחוב: יש להגביר את התאורה ברחוב, ובעיקר במעברי המדרגות.

إضاءة الشوارع - هنالك حاجة إلى تصليح وتحسين الإضاءة في الشوارع وخاصة في ممرات الأدراج.

תיקון המפגעים הפיזיים: יש לתקן מדרגות ומדרכות שבורות במרחב הציבורי, בניינים נטושים, כניסות בונקר.

تصليح البنية التحتية - تصليح الأرصفة والأدراج المتكسرة في الحيز العام، في الأبنية المهجورة وفي مداخل הבنايات.

ראות ונראות: הרחבת המדרגות, הסרת גדרות פראיות, גיזום צמחייה המונעת ראות.

الرؤية - توسيع الأدراج، إزالة الجدران الباطونية وتشذيب النباتات الحاجة للنظر.

תחזוקה נאותה למרחב הציבורי: שיפוץ מבנים, טיפול הולם במרחב שבין הבניינים, הוספת מקומות מפגש, שיקום צמחייה.

صيانة وافية للحيز العام - ترميم المباني، الصيانة المناسبة للمساحات ما بين البيوت والمباني، إضافة أماكن تجمع جماهيرية، تأهيل مجدد للنباتات والبقع الخضراء في الحي.

התקנת אמצעים, כגון שילוט ברור, שיסייעו להתמצאות במרחב העירוני.

تركيب أدوات، مثل الخرائط واللوحات لتكون عوناً في الاضطلاع على الحيز المدني.

תמיכה בהפקת פעילות חברתית ותרבותית: פעילות חברתית ותרבותית ענפה בעיר היא מטרה משותפת, הן של העירייה והן של התושבים. חשוב שפעילות כזאת תתקיים בהדר שאמורה להיות את מרכזה של העיר ועתידה למשוך אליה תושבים ומבקרים רבים.

دعم لإنتاج النشاطات الاجتماعية والثقافية - هذا النوع من النشاطات هو هدف مشترك للبلدية وللسكان. من المهم إقامة هذه النشاطات في الهدار الذي من المفروض أن يشكل مركز المدينة وجذب السكان والزوار إليها.

ייזום והפעלה של מגוון פעילויות לאוכלוסיות גיל שונות: הופעות בגנים הציבוריים, פסטיבלים ברחובות כגן מסדה ונורדאו.

مبادرة وتفعيل النشاطات المتنوعة لنبات وأبناء الأجيال المختلفة - عروض في الحدائق العامة، المهرجانات في الشوارع مثل مسادة ونوردو.

הכשרת בעלי תפקידים בקהילה: דרושות תוכניות הכשרה מגוונות לעבודה בקהילה וכן הכשרה מגדרית.

تأهيل العاملين والموظفين الجماهيريين - هنالك حاجة إلى بناء برامج تأهيل متنوعة للعمل مع الجمهور، منها برامج تأهيل جنديرية.

מרכזי נוער: הקמה ותחזוקה נאותה של בית נוער יאפשרו ריכוז של הפעילויות השונות ויצירת מסגרות לבנות ובני נוער.

مراكز شبيبة - إقامة وصيانة مركز شبيبة تتركز فيه النشاطات المختلفة وإتاحة الأطر الملائمة والحاضنة للشابات والشباب.

ליווי ותמיכה לקשישים.

مرافقة ودعم المسنين والمسنات.

הקמת פורום של נציגות תושבים: פורום זה ידון בסוגיית הביטחון עם הגופים השונים וישתתף על בסיס תקופתי בדיוני העירייה.

إقامة هيئة تمثيلية من سكان الحي - تتناول هذه الهيئة قضايا الأمن مع الأجسام المختلفة المعنية، والمشاركة على أساس دائم في مداورات البلدية.